

Fytogeografické členění ČR

Alena Hedbávná, Kateřina Hvězdová

Fytogeografie

- vědní disciplína, zabývající se rozšířením rostlin na Zemi
- spojuje botanické a geografické obory
- vznik v 19. století
- zakladatelem je **Alexander von Humboldt**

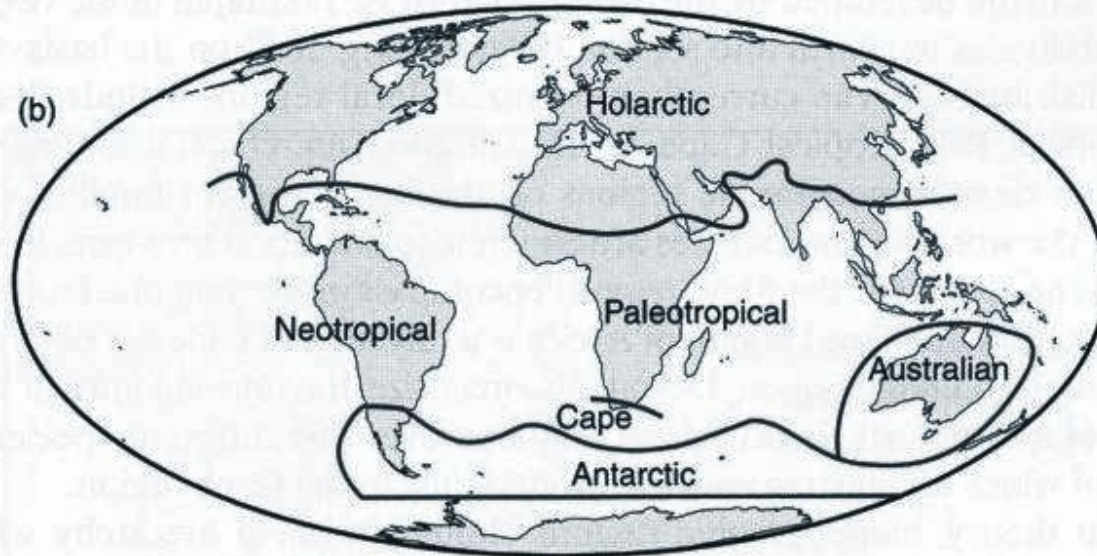
dělení podle různých hledisek na 4 podobory:

- **chorologie** - areály konkrétních taxonů
- **florogeneze** - změny a vývoj flóry v prostoru a čas
- **regionální fytogeografie** - podobnosti květeny v různých částech světa
- **geografie vegetací** - rostlinné formace

ČR v rámci fytogeografických oblastí světa a Evropy

Území České republiky, jako celá Evropa, se řadí do: **středoevropské provincie eurosibiřské podoblasti** náležející do **Holarktické říše** (Novák, Skalický, 2012)

Flóra v ČR

- patří svým charakterem k typické nížinné až středohorské flóře střední Evropy v rámci mírného (temperátního) pásu
- nejjižnější Morava - zakončení panonské podoblasti z ponticko-jihosibiřské oblasti

Značné druhové bohatství ČR vlivem:

- výrazné orografická členitost
- velkého výškové rozpětí (155-1602 m n.m.)
- klimatické různorodosti
- geologické různorodosti
- pestré mozaice biotopů na malé ploše

Členění ČR

Hranice mezi Českou vysočinou a Západními Karpaty je významnou **areálovou hranicí** pro řadu rostlinných druhů

Klimatická hranice:

oceánské/ kontinentální klima

Autor: User:Miaow Miaow – Vlastní dílo, based on
File:Czech_Republic_geomorphological_division_map_blank.png by myself, Volné dílo,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=10348887>

Migrační křižovatka

Naše území tvoří důležitou migrační křižovatku fyto geografických oblastí Evropy - díky tomu se můžeme na našem území setkat s druhy, které jsou představiteli květeny Alp, Karpat, Skandinávie, Mediteránu a dalších oblastí.

Struktura floristického složení je nestálá a časoprostorově proměnlivá.

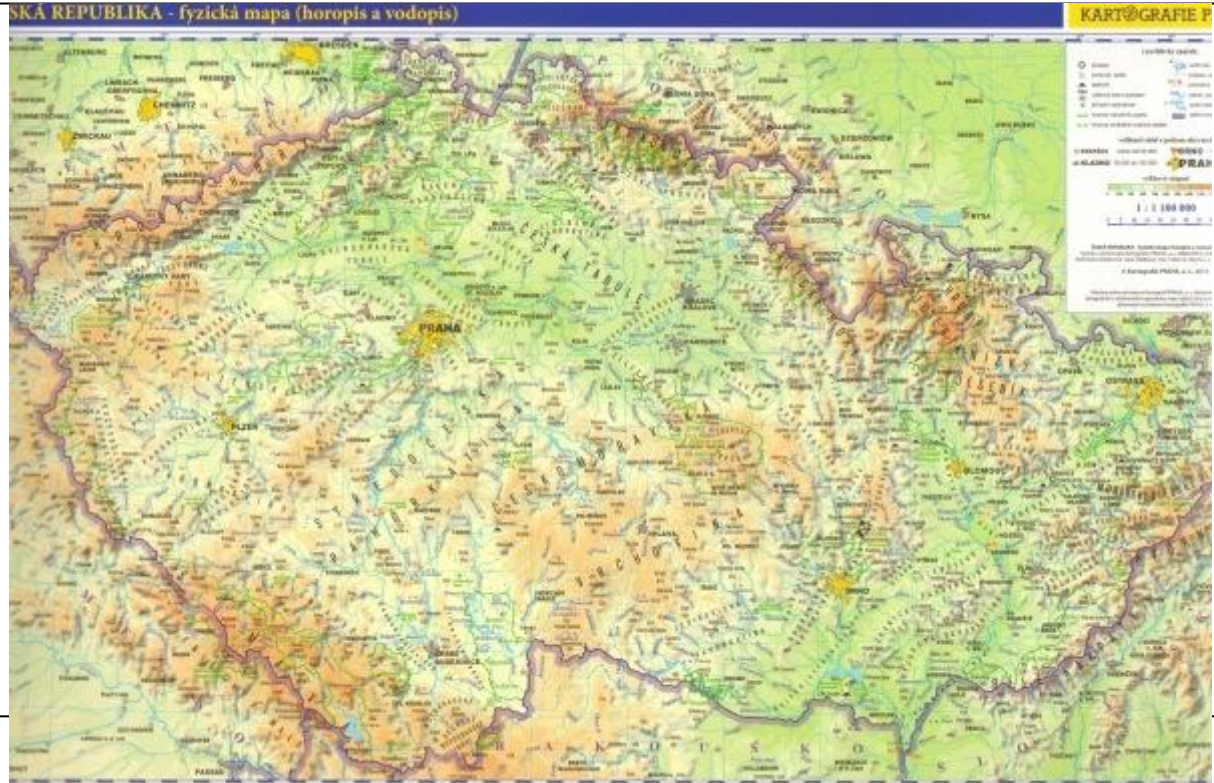
Květenné elementy se prolínají v různě silném zastoupení.

Na tomto základě se vymezují v sestupné hierarchii vnitřně jednotné územní jednotky vůči okolním.

Tři hlavní fytochoriony (Rosypal, 2003)

- Termofytikum
- Mezofytikum
- Oreofytikum

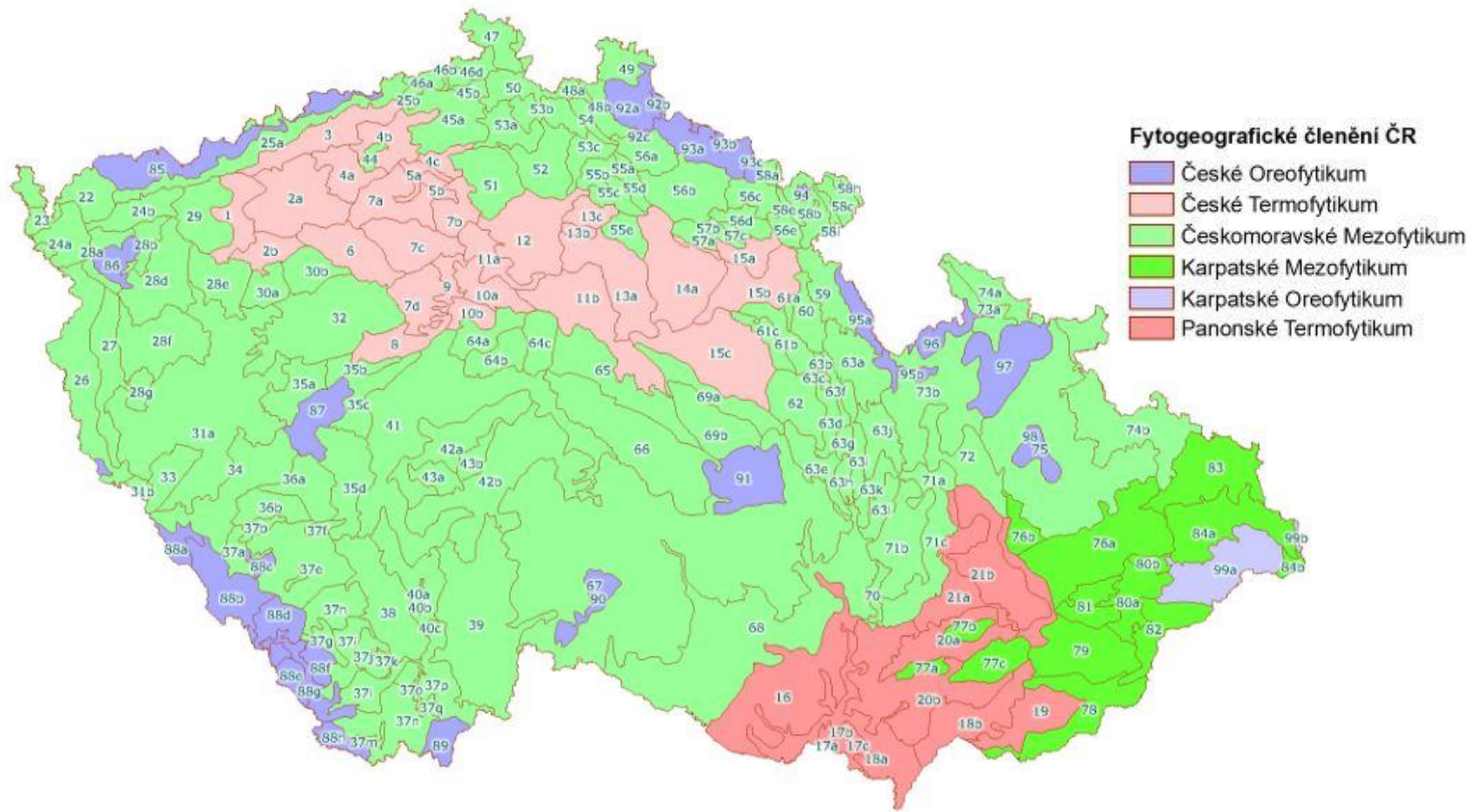
Č ZEMĚPISNÉ REKORDY
hr: 78 666 km²
obyvatel: 10 312 208 (30. 6. 2012)

Č Celková délka státních hranic: 2 290 km
- s Německem: 810 km
- s Polskem: 762 km

Č Nejdelší vodní tok: Vltava 430,2 km
Největší plocha povodí: Labe 51 394 km² (na území ČR)
Největší jezero: Černé 18,4 ha

Č Největší chráněná krajinná oblast: Bohouševský 1 787 km²
Nejstarší přírodní rezervace: Záhřebský park, zřízena 18
Nejhlubší propast: Mlýnská propast, dlouhá 258 m

Termofytikum

Charakterizováno extrazonální teplomilnou květenou a zaujímá nížiny a pahorkatiny, tj, planární a kolinní stupeň (Rosypal, 2003)

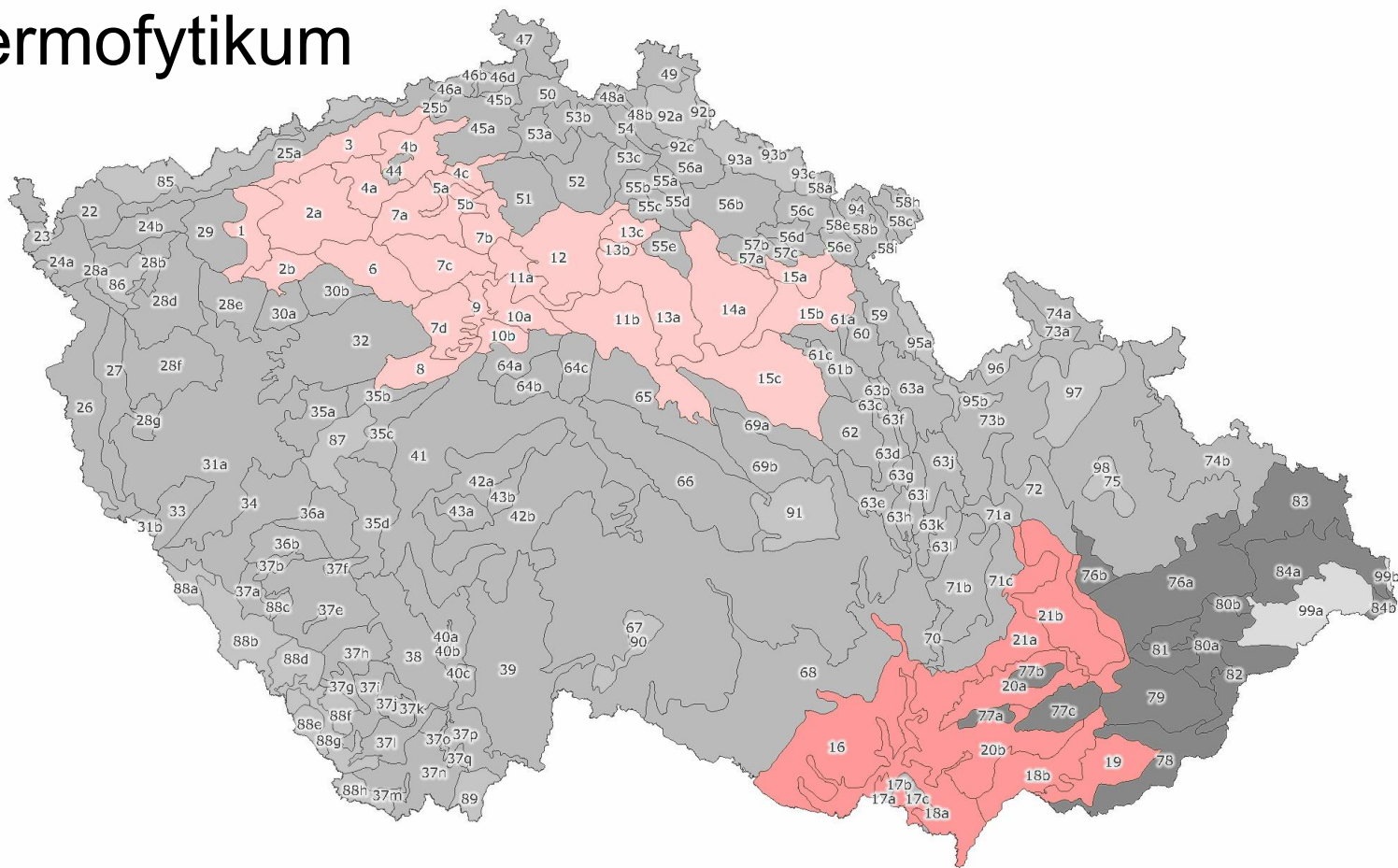
Převaha nelesních fytoocenóz, polních kultur, jsou zde též zbytky xerothermních travinných fytoocenóz (tzv. stepí), vyskytují se šípákové teplomilné doubravy. Zemědělsky výrobní typ kukuřičný a řepařský - mj. se pěstuje i zelenina, vinná réva (Novák, Skalický, 2012)

Tvoří 2 souvislé podoblasti:

České termofytikum (15 okresů) vytváří pás od Doupovské pahorkatiny v Poohří až po východní Polabí

Panonské termofytikum (6 okresů) zahrnuje oblasti jižní Moravy a Moravských úvalů.

Termofytikum

Termofytikum

dub pýřitý (šipák)

hlaváček jarní

pěchava slatinná

mařice pilovitá

Mezofytikum

Je fytochorionem středních výškových poloh (submontánní stupeň) s převládající květenou temperátního pásma a zonální vegetací, ve které je klimaxem širokolupenný opadavý listnatý les reprezentovaný hlavně bučinami (Rosypal, 2003)

V nižších polohách mezofytika jsou i klimaxové porosty habrových, lipových, borových a jedlových doubrav. V určitých polohách a na některých až extrémních stanovištích se vyskytují společenstva s druhy teplejších nebo chladnějších (severnějších) vegetačních pásem. Zemědělsky výrobní typ bramborářský, na okrajích řepařský, v pohraničí i horský (Novák, Skalický, 2012)

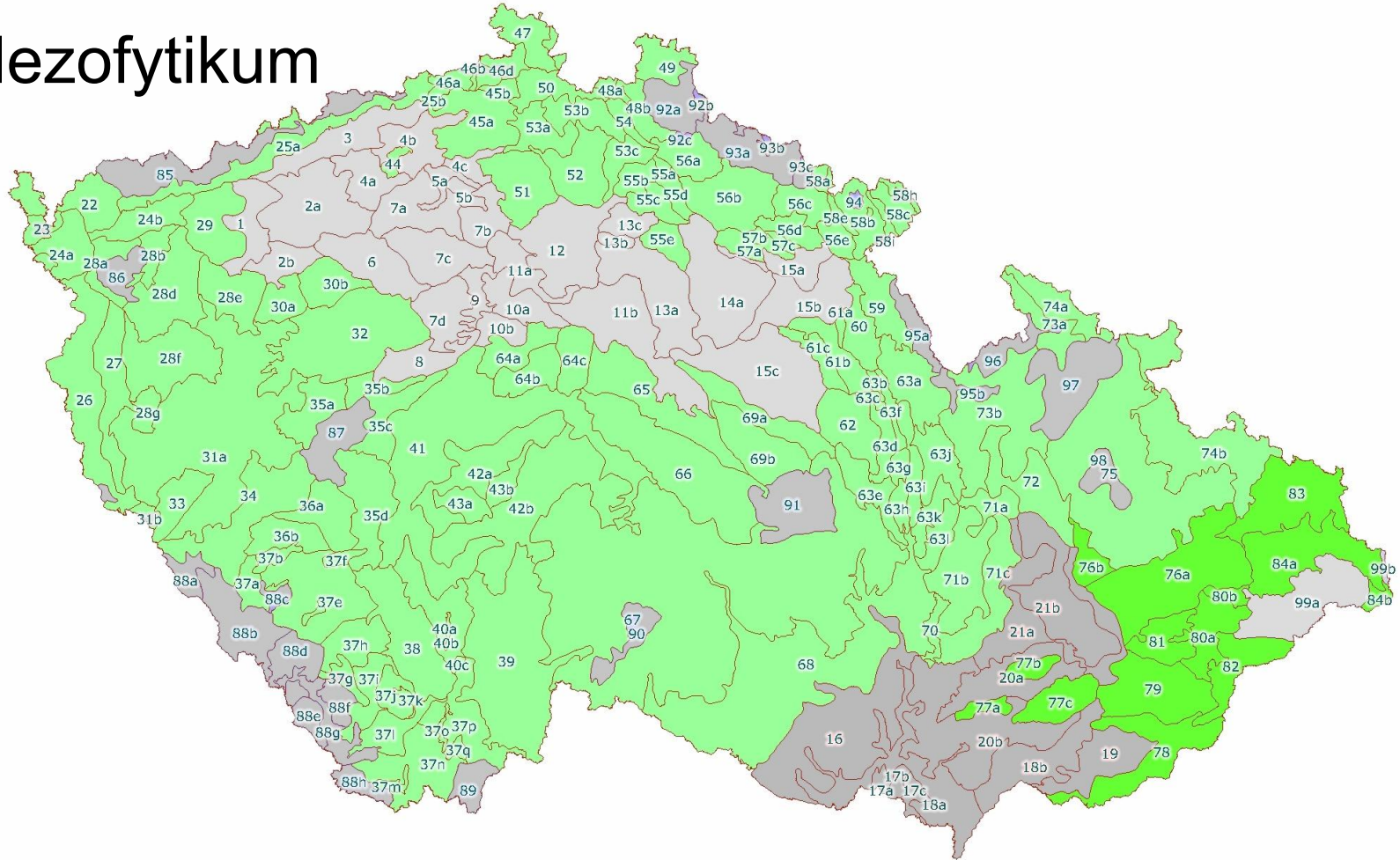
Českomoravské mezofytikum tvoří 63 okresů

Karpatské mezofytikum 9 okresů.

Obě podoblasti na sebe plynule navazují.

Mezofytikum

Mezofytikum

© Martin Kočí

dubohabřiny

© Radim Hédl

bučiny

Mezofytikum

© Milan Chytrý

střídavě vlhké louky

© Milan Chytrý

ovsíkové a kostřavové louky

Oreofytikum

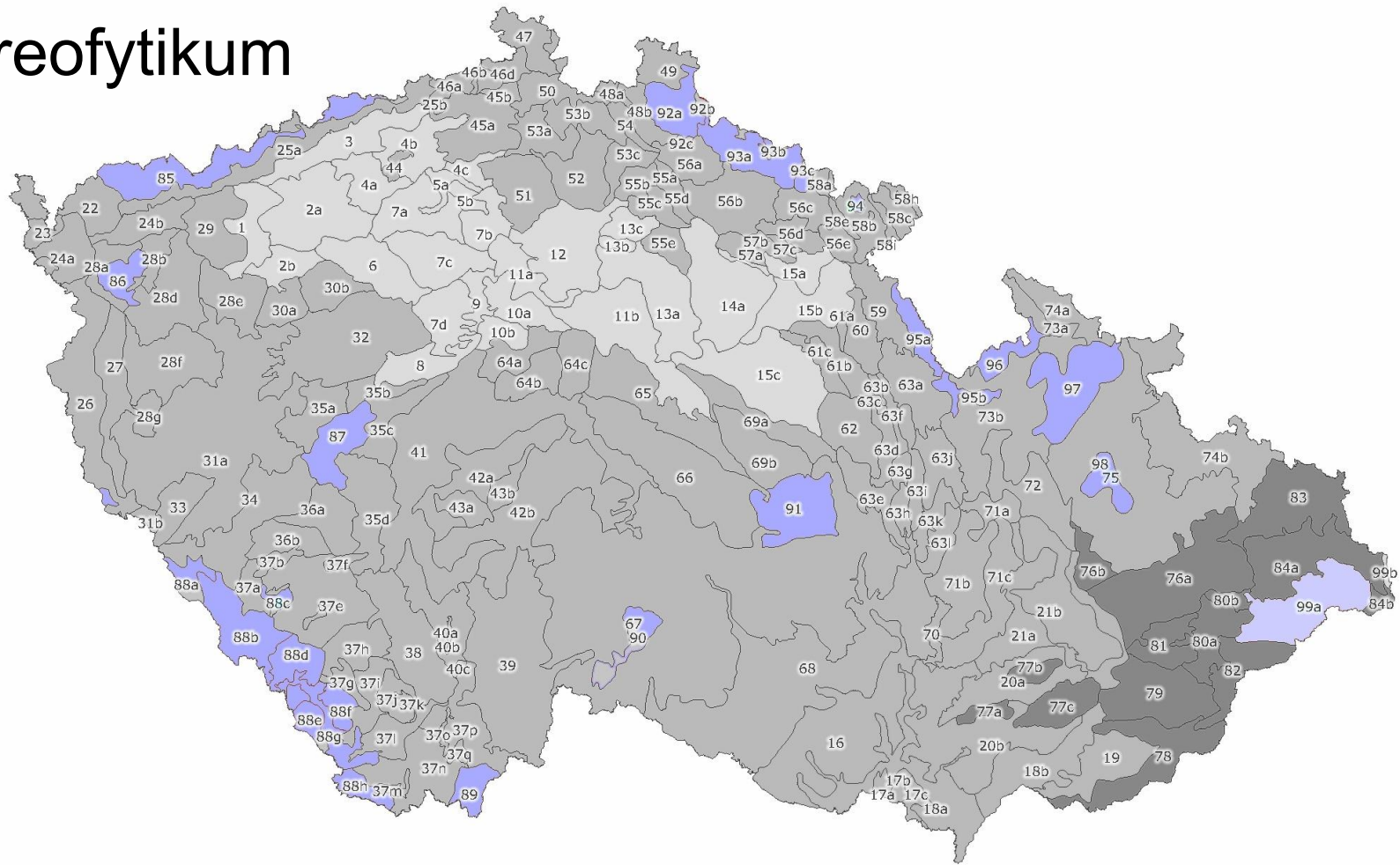
Vyznačuje se extrazonální horskou květenou s téměř úplnou absencí teplomilných druhů (výskyt psychrofytních a mezofytních druhů). Zaujímá montánní (horský) a alpský vegetační stupeň. Fyziognomicky připomíná vegetaci boreálního a subarktického pásu (Rosypal, 2003)

Výrazně jsou zastoupeny jehličnany (vegetační dominanta), hlavně smrk včetně porostů klimaxových. Odlesněné plochy jsou poměrně malé a jen výjimečně využívány k pěstování polních plodin (pak typ bramborářský), hlavně se jedná o louky a pastviny - výrobní typ horského hospodaření (Novák a Skalický 2012)

České oreofytikum zahrnuje 14 okresů, které tvoří izolované, nejvýše položené oblasti hor Českého masivu.

Karpatské oreofytikum je tvořeno 1 okresem (Moravskoslezské Beskydy).

Oreofytikum

Oreofytikum

smrčiny

Chytrý

vrchoviště s klečí

Oreofytikum

© Milan Chytrý

hořec tolitovitý

© Ester Lajkepová

bika lesní

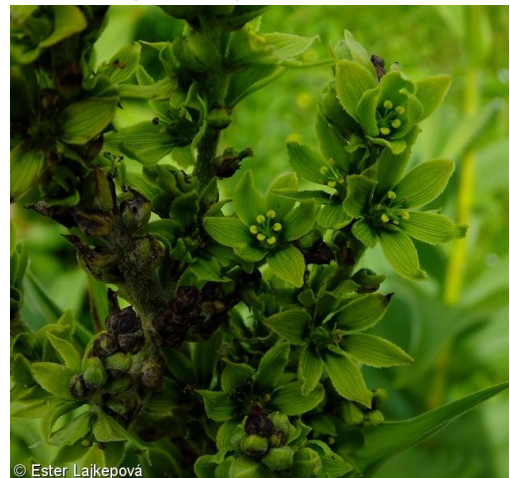
© Ester Lajkepová

jestřábík alpský

© Štěpán Koval

vranec jedlový

© Ester Lajkepová

kýchavice Lobelova

Zdroje

ROSYPAL, Stanislav. 2003. *Nový přehled biologie*. 1. vyd. Praha: Scientia. ISBN 80-718-3268-5.

NOVÁK, Jan a Milan SKALICKÝ. 2012. *Botanika: cytologie, histologie, organologie a systematika*. 3. vyd. Praha: Powerprint. ISBN 978-80-87415-53-5.

SKALICKÝ, V. *Květena České socialistické republiky*. Příprava vydání Bohumil Slavík, Slavomil Hejný. Svazek 1. Praha : Academia, 1988. 557 s. Kapitola Regionálně fytogeografické členění, s. 103–121.

Biogeografie - multimediální výuková příručka

Kubát: Klíč ke květeně České republiky

www.botanickafotogalerie.cz